

БЮЛЕТИН

Решения на ЕСПЧ

по дела срещу

България

Брой 7
април – юни
2015 г.

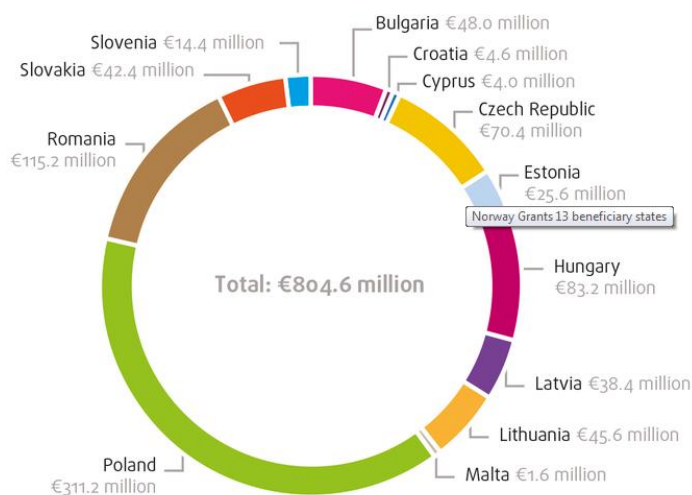
Бюлетинът е разработен в рамките на предефиниран проект № 3 „Укрепване на националните компенсаторни мерки за обезщетяване при твърдени нарушения на Конвенцията за правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа и капацитета за изпълнение на решенията на Европейския съд по правата на човека”, с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014 г. с безвъзмезден грант по Програмна област 31 Повишаване на капацитета и изграждане на сътрудничество в съдебната система.

Цялата отговорност за неговото съдържанието се носи от Дирекция „ППРБЕСПЧ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

За донора

В периода 2009-2014 г. Норвежкия финансов механизъм подкрепя 61 програми в 13 европейски държави. Норвежкия финансов механизъм е достъпен за тринадесетте страни-членки, които се присъединиха към ЕС през 2004, 2007 и 2013 г.

За настоящия период по Норвежкия финансов механизъм са отделени осемстотин и четири милиона евро. Решаващият орган по схемата за безвъзмездна финансова помощ е Министерството на външните работи на Кралство Норвегия. Норвегия също така осигурява 95% от финансирането на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (EEA Grants).

Съставител:

Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека”, Министерство на правосъдието

Контакти за кореспонденция:

Електронна поща: project3@justice.government.bg

Страница на Проект 3: <http://project3.humanrights.bg>

Интернет страница: humanrights.bg (в проект)

Съдържание¹:

„Събев срещу България“	
жалба № 57004/14	2
„Петков и Парнаров срещу България“	
жалба № 59273/10	4
„Недялков и други срещу България“	
жалба № 44103/05	6
„Братанова срещу България“	
жалба № 44497/06	8
„Велчева срещу България“	
жалба № 35355/08	11
„Васил Христов срещу България“	
жалба № 81260/12	13
„Андреасен срещу Великобритания и 26 други държави-членки на ЕС“	
жалба № 28827/11	16
Приятелски споразумения и едностранни декларации	19

---

¹ Решенията на камера по същество стават окончателни при условията на чл. 44 § 2 от Конвенцията:

а) когато страните заявят, че няма да поискат делото да бъде отнесено до голямата камера; или

б) три месеца след датата на решението, ако не е поискано отнасяне на делото до голямата камера; или

с) когато съставът на голямата камера отхвърли молбата за отнасяне, подадена съгласно член 43.

Решенията по допустимост са окончателни.

„Събев срещу България“
жалба № 57004/14

Решение по допустимост от 12.05.2015 г.²

Жалбоподателят твърди, че наложеното му наказание доживотен затвор без замяна представлява нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3 от Конвенцията, както и че не е имал на разположение ефективно вътрешноправно средство за защита в нарушение на чл. 13 от Конвенцията. Съдът приема, че продължаващото положение, което е в основата на жалбата, е приключило на 21 януари 2013 г. (първият случай, в който по предложение на Комисията по помилване Вицепрезидентът е заменил наказание доживотен затвор без замяна с наказание доживотен затвор). Жалбата е подадена на 8 септември 2014 г. и следователно не е спазен шестмесечния срок по чл. 35 § 1 от Конвенцията.

Фактите и оплакванията

През 2001 г. жалбоподателят бил осъден на доживотен затвор без замяна за грабеж и убийство. Присъдата влязла в сила на 17 декември 2003 г. след като била потвърдена от Върховния касационен съд. Жалбоподателят изтърпява наказанието си в Софийския затвор.

На 3 септември 2014 г. Вицепрезидентът на Република България упражнил правото на помилване като заменил наказанието на жалбоподателя с доживотен затвор.

Жалбоподателят твърди, че от момента, в който му е наложено, наказанието доживотен затвор без замяна представлява нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3 от Конвенцията (забрана на изтезанията, нечовешкото и унижително отношение). Той също така се оплаква, че не е имал на разположение ефективно вътрешноправно средство за защита в нарушение на чл. 13 от Конвенцията.

Правото

На първо място Съдът разглежда въпроса дали жалбата е подадена в шестмесечния срок по чл. 35 § 1 от Конвенцията. В настоящия случай продължаващата ситуация, за която се твърди, че е в нарушение на чл. 3 и чл. 13 от Конвенцията, се състои в липсата на механизъм, разкриващ реална възможност за преразглеждане на наложеното на

² <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-155165>

жалбоподателя наказание доживотен затвор без замяна. В решението по делото „Харакчиев и Толумов срещу България“ (жалби № 15018/11 и № 61199/12) Съдът установи, че преди 2012 г. не е съществувал подобен механизъм, но отбеляза развитията през 2012-2013 г., които са довели до установяването на такъв.

Съдът посочва създаването през януари 2012 г. на специална Комисия по помилването, която подпомага Вицепрезидента при упражняване на правото на помилване, приемането на ясна и прозрачна процедура и регулярното публикуване на критериите за разглеждане на молбите за помилване, статистическа информация и резюме на мотивите за предложенията до Вицепрезидента по индивидуални случаи.

Освен това през април 2012 г. Конституционният съд на Република България постанови решение, в което ясно дефинира обхвата и начина на упражняване от Президента на правото на помилване.

Съдът отбелязва и първия случай от 21 януари 2013 г., в който по предложение на Комисията по помилване Вицепрезидентът е заменил наказание доживотен затвор без замяна с наказание доживотен затвор.

Съдът приема, че продължаващото положение, което е в основата на настоящата жалба, е приключило на 21 януари 2013 г. Следователно шестмесечния срок за подаване на жалба е изтекъл на 21 юли 2013 г. Разглежданата жалба е подадена на 8 септември 2014 г. Поради това Съдът отхвърля жалбата на основание чл. 35 § 1 и § 4 от Конвенцията.

Съдът отбелязва, че жалбоподателят се е възползвал от възможността да подаде молба за помилване като неговото наказание е било заменено. С оглед заключението по отношение на неспазването на шестмесечния срок, Съдът не намира за необходимо да разглежда дали замяната на наказанието на жалбоподателя го е лишило от качеството му на жертва на нарушение на Конвенцията.

„Петков и Парнаров срещу България“

жалба № 59273/10

Решение от 19.05.2015 г.³

**Нарушения на чл. 3 от Конвенцията в неговия
материален и процесуален аспект**

Жалбоподателите се оплакват, че са били малтретирани по време на ареста им и твърдят, че не е проведено ефективно разследване на случая. Изтъкват и факта, че самите те са били обвинени в набедяване на полицейските служители. Съдът установява нарушения на чл. 3 от Конвенцията в неговия материален и процесуален аспект. Той намира, че в случая не е доказана необходимостта и пропорционалността на използваната спрямо жалбоподателите сила, както и че властите не са изпълнили задължението си за провеждане на ефективно разследване.

4

Фактите и оплакванията

Жалбоподателите Пламен Петков и Петър Парнаров твърдят, че в нощта на 3 юли 2009 г. са опитали да се намесят в конфликт между група млади момичета и техните нападатели. На мястото пристигнал полицейски патрул, но вместо да хванат опитващите се да избягат нападатели, те набили двамата жалбоподатели и ги закарали в полицейското управление, където били задържани под стража и обвинени в нарушаване на обществения ред. Жалбоподателите били освободени на 7 юли 2009 г., а през 2010 г. СРС ги признал за невиновни по повдигнатите срещу тях обвинения.

След освобождаването им от ареста жалбоподателите били прегледани от специалист по съдебна медицина. Той открил няколко наранявания, които биха могли да са причинени от малтретиране по време на ареста им. Жалбоподателите подали жалба и последвало разследване, по което не било взето формално решение. Въпреки това, прокуратурата образувала срещу жалбоподателите производство за набедяване на полицейските служители. СРС оправдал г-н Петков и г-н Парнаров. На 7 ноември 2011 г. СГС потвърдил оправдателната присъда. Съдилищата счели, че жалбоподателите обосновано са заключили, че полицаите арестувайки ги по такъв груб начин вместо да ги подпомогнат в конфликта с другите лица, са действали при превишаване на своята власт.

³ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-154598>

Жалбоподателите предявили иск по реда на ЗОДОВ. СРС уважил частично иска на г-н Парнаров. Към юни 2014 г. производството по иска на г-н Петков все още е висящо.

Позовавайки се на чл. 3 (забрана на изтезанията и нечовешкото отношение) от Конвенцията, жалбоподателите се оплакват, че са били малтретирани по време на ареста им. Те също така се оплакват от липсата на ефективно разследване по случая и че самите те са били обвинени в набедяване.

Правото Съдът припомня, че чл. 3 от Конвенцията защитава една от основните ценности в демократичните общества и поставя абсолютна забрана на изтезанията и нечовешкото и унижително отношение. За да попадне в приложното поле на тази разпоредба, отношението трябва да е достигнало определено „ниво на суровост“. Оплакванията до Съда за малтретиране следва да бъдат подкрепени с доказателства. Съдът посочва, че в хипотезата на използвана сила по време на арест или проверка, извършени от полицията, трябва да се определи дали силата е била абсолютно необходима и пропорционална с оглед на конкретните обстоятелства.

В настоящия случай жалбоподателите се позовават на медицински удостоверения, в които са установени охлузвания и натъртвания по различни части от телата им. Съдът счита, че тези наранявания са достатъчно сериозни, за да попаднат в приложното поле на чл. 3 от Конвенцията. Освен това в производството пред националните съдилища е установено, че полицейските служители са използвали сила спрямо жалбоподателите. Съдилищата обаче не са изследвали въпроса за нейната необходимост и пропорционалност.

С оглед на изложеното и доказателствата, представени пред него, Съдът намира, че в случая не е доказана необходимостта и пропорционалността на използваната сила, поради което е налице нарушение на чл. 3 от Конвенцията в неговия материален аспект.

Съдът посочва, че при наличието на защитимо оплакване от малтретиране в нарушение на чл. 3 от Конвенцията от служители на държавата, тази разпоредба във връзка с общото задължение за държавата по чл. 1 (задължение за зачитане на правата на човека) от Конвенцията изисква провеждането на ефективно разследване. То трябва да е обективно и достатъчно задълбочено.

В разглеждания случай жалбоподателите са подали оплакване до властите. По тяхното оплакване не е взето формално решение, не е постановен дори отказ за образуване на досъдебно производство, който жалбоподателите биха могли да обжалват пред по-горестоящия прокурор. След подаването на техните оплаквания прокуратурата решила да образува наказателно производство срещу жалбоподателите за набедяване и разследването било фокусирано върху обвиненията срещу тях. Разпитите на свързаните с ареста полицаи са били извършени в рамките на производството срещу жалбоподателите. Съдът посочва, че в нито един момент, властите не

са изследвали дали използваната срещу жалбоподателите сила е била необходима и пропорционална.

С оглед на изложеното Съдът намира, че властите не са изпълнили задължението си за провеждане на ефективно разследване, поради което е налице нарушение на чл. 3 от Конвенцията и в процесуален аспект.

Съдът присъжда на жалбоподателите по 6000 евро обезщетение за неимуществени вреди, както и 2000 евро за разходи и разноски.

 „Недялков и други срещу
България“
жалба № 44103/05

Решение от 02.06.2015 г.⁴

**Нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 към
Конвенцията**

Жалбоподателите, позовавайки се на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията и чл. 6 § 1 от Конвенцията се оплакват, че не са могли да получат обратно притежаваната от техните наследодатели земя, както и че реституционното производство е продължило неразумно дълго. Оплакването на жалбоподателите относно невъзможността за възстановяване на земята в реални граници е обявено за явно необосновано. Съдът обаче намира нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията поради прекомерната продължителност на реституционната процедура като отбелязва, че жалбоподателите са били в състояние на несигурност относно правата си в продължение на почти 10 години.

**Фактите и
оплакванията**

Жалбата е подадена от четирима български граждани. Делото е свързано с реституционно производство относно 15000 кв.м. земи, одържавени през 1945 г. През 1995 г. Поземлена комисия – Балчик приема, че част от земите трябва да бъдат върнати на жалбоподателите. Районният съд впоследствие отменя решението на Поземлената комисия и постановява, че цялата земя трябва да бъде върната на жалбоподателите.

⁴ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-155001>

В изпълнение на съдебното решение, на 19 февруари 1996 г. Поземлената комисия издала друго решение, с което наред с останалите, възстановила в стари реални граници имот от 1180 кв.м., описан като „имот № 801, район 23, по кадастралния план на Кранево от 1950 г.“. Жалбоподателите получили план на имота, а впоследствие се сдобили и с нотариален акт. Оказало се, че от 1972 г. земята е частна собственост. Г-н Янчев (четвъртият жалбоподател) и сестра му (наследодател на останалите трима жалбоподатели) предявили ревандикационен иск срещу лицата, които твърдели, че са собственици на земята. С окончателно решение ВКС отхвърлил исквете. Съдилищата установили, че не съществува кадастрален план на Кранево от 1950 г., а в настоящия план няма имот с такъв номер, поради което районният съд и Поземлената комисия са посочили несъществуващ имот. Освен това било прието, че ответниците са придобили имота законосъобразно.

Жалбоподателите не се възползвали от възможността да поискат обезщетение вместо възстановяване в реални граници.

Позовавайки се на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията (защита на собствеността) и чл. 6 § 1 (право на справедлив процес в разумен срок) от Конвенцията, жалбоподателите се оплакват, че не са могли да получат обратно притежаваната от техните наследодатели земя, както и че реституционното производство е продължило неразумно дълго.

Правото

В настоящия случай правото на жалбоподателите да им бъдат възстановени земите в реални граници е признато от Поземлена комисия – Балчик по силата на постановеното на 7 декември 1995 г. решение на районния съд. От значение е, че към този момент на жалбоподателите са били известни претенциите на други лица, които владеели същия имот. С оглед на добре установената практика на националните съдилища, жалбоподателите е следвало да знаят, че евентуалните спорове с тях ще бъдат решени в последващо съдебно производство.

Поради това Съдът не приема, че посоченото решение на Поземлената комисия, издадено въз основа на решението на районния съд, е определило окончателно обхвата на реституционните права на жалбоподателите, пораждайки по този начин „притежания“ по смисъла на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията. В производството по предявения ревандикационен иск се оказало, че не е възможно възстановяване на собствеността в реални граници. Жалбоподателите имали право да получат обезщетение, но те не се възползвали от тази възможност. Съдът посочва, че след като не са опитали да поискат обезщетение, той не може да приеме твърденията им, че не са имали право на обезщетение. Съдът също така отбелязва заключението си по редица предишни дела, че предвиденият в Закона за собствеността и ползването на земеделските земи начин на

обезщетяване по принцип не противоречи на изискванията на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията.

С оглед на изложеното Съдът обявява за явно необосновано оплакването на жалбоподателите относно невъзможността за възстановяване на земята в реални граници.

Съдът обявява за допустимо оплакването на жалбоподателите относно продължителността на реституционното производство. Легитимните им очаквания за възстановяване на собствеността върху земята биват породени в резултат на решението на Балчишкия районен съд от 7 декември 1995 г. Впоследствие те са били страни в още едно съдебно производство с цел окончателно определяне обхвата на реституционните им права. То е продължило повече от 8 години. Следователно жалбоподателите са били в състояние на несигурност относно правата си в продължение на почти 10 години.

В редица други дела срещу България Съдът е намирал нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията поради дългите периоди на забава в процедурите по реституция.

Забавата в настоящия случай до голяма степен е в резултат на възприетия в законодателството подход трети лица да не участват в реституционното производство и всякакви спорове за собствеността върху земята да се решават в отделно производство. Съдът вече е критикувал този подход, намирайки че той удължава реституционната процедура и поставя засегнатите лица в състояние на продължителна несигурност.

С оглед на изложеното Съдът намира, че е налице нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията.

Останалите оплаквания на жалбоподателите са обявени за явно необосновани.

Съдът присъжда на жалбоподателите обезщетение за неимуществени вреди в размер на 1500 евро за четвъртия жалбоподател и по 750 евро за втория и третия жалбоподател, както и 1000 евро за разходи и разноски.

 „Братанова срещу България“
жалба № 44497/06

Решение от 09.06.2015г.⁵

Нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията

Жалбата е свързана с твърдени нарушения на чл. 6 § 1 от Конвенцията и чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията. Жалбоподателката се оплаква от отказа на кмета да изпълни окончателно решение на Административен съд

⁵ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-155097>

София- град, задължаващо го да издаде два документа, които са ÷ били необходими във връзка с реституционно производство. Съдът намира, че неизпълнението на окончателното съдебно решение на АССГ е в нарушение на изискванията на чл. 6 § 1 от Конвенцията. „Правото на достъп до съд“ би било илюзорно ако националната правна система позволява едно окончателно и обвързващо съдебно решение да остане неизпълнено. По отношение на оплакването по чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията Съдът приема, че е подадено преждевременно.

**Фактите и
оплакванията**

През 1992 г. жалбоподателката поискала да ÷ бъде възстановено правото на собственост върху притежавана от нейната майка земеделска земя, която през 1952 г. била национализирана и впоследствие включена в границите на урбанизираната територия на Столична община Район Банкя. През 1994 г. Поземлена комисия – Банкя посочила, че процедурата може да продължи само ако бъде представена скица на имота и удостоверение, че той не е застроен. Жалбоподателката твърди, че през следващите години кметът на Банкя умишлено отказвал издаването на скица и удостоверение като я карал да подава множество документи. След обжалване от нейна страна, административните съдилища наредили на кмета в рамките на един месец да издаде скицата и удостоверението. Въпреки това през 2014 г., повече от 5 години по-късно, както отбелязал Върховният административен съд в последващо производство, инициирано от жалбоподателката, документите все още не били издадени.

Жалбоподателката, позовавайки се на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията (защита на собствеността) и чл. 13 от Конвенцията (право на ефективни правни средства за защита), се оплаква от отказа на кмета да изпълни решението на Административен съд София- град от 9 януари 2009 г., задължаващо го да издаде скица на имота и удостоверение. Съдът намира, че оплакването следва да бъде разгледано по чл. 6 § 1 от Конвенцията (право на справедлив съдебен процес). Г-жа Братанова се оплаква също така и от нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията поради това, че властите все още не са приели решение по искането да ÷ бъде възстановено правото на собственост върху земята.

Правото

Съдът, разглеждайки оплакването по чл. 6 § 1 от Конвенцията, на първо място посочва, че „правото на достъп до съд“ би било илюзорно ако националната правна система позволява едно окончателно и обвързващо съдебно решение да остане неизпълнено в ущърб на едната страна по делото. Поради това изпълнението на съдебните

решения следва да се разглежда като неразделна част от „процеса“ по смисъла на чл. 6 от Конвенцията.

В настоящия случай не се спори между страните, че решението от 9 януари 2009 г. се отнася до гражданските права и задължение на жалбоподателката. Съдът посочва, че тъй като скицата и удостоверението са били от решаващо значение за изхода на реституционното производство, спорът относно издаването на двата документа от общинската администрация е неразделна част от процедурата по разглеждането на искането за възстановяване на собствеността. Поради това Съдът намира, че в случая чл. 6 § 1 от Конвенцията е приложим и изисква съобразяване със съдебното решение.

ЕСПЧ посочва, че с решение от 8 май 2012 г. Върховният административен съд счел отказа на кмета да издаде удостоверение и скица на имота за противоречащ на съдебното решение от 9 януари 2009 г. и го обявил за нищожен. Съдът отбелязва, че след решението на ВАС от май 2012 г. неиздаването на документите е било резултат от почти пълното бездействие на общинската администрация. Всъщност необходимата информация е била събрана от адвоката на жалбоподателката. През 2014 г. поради неизпълнението на съдебното решение ВАС наложил глоба на кмета.

С оглед на изложеното Съдът намира, че неизпълнението от страна на кмета на окончателното съдебно решение на АССГ от 9 януари 2009 г. е в нарушение на изискванията на чл. 6 § 1 от Конвенцията.

По отношение на повдигнатото от жалбоподателката оплакване по чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията, Съдът посочва, че реституционното производство все още не е приключило. Поради това не може да се приеме, че жалбоподателката има „съществуващи притежания“ по смисъла на чл. 1 от Протокол № 1. В допълнение, възможността в бъдеще властите да издадат решение, признаващо правото ѝ на реституция, не може да се счете за „легитимно очакване“. С оглед на изложеното Съдът отхвърля разглежданото оплакване като преждевременно подадено в съответствие с чл. 35 §§ 3 (а) и 4 от Конвенцията.

Съдът присъжда на жалбоподателката обезщетение за неимуществени вреди в размер на 3600 евро, както и 1139 евро за разходи и разноски.

Решение от 09.06.2015 г.⁶

Нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията

Нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията

Жалбата е свързана с твърдени нарушения на чл. 6 § 1 от Конвенцията и чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията, поради това, че Общинската служба по земеделие и гори не е изпълнила окончателно съдебно решение, с което е признато правото на жалбоподателката на възстановяването на собствеността върху земеделски земи в реални граници. Съдът заключава, че продължителното неизпълнение на съдебното решение е необосновано, поради което е налице нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията. Посоченото съдебно решение е породило за жалбоподателката „легитимно очакване“, което може да се счете за „притежание“ по смисъла на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията. Следователно, продължителното му неизпълнение е нарушило и правото ѝ да се ползва мирно от своите притежания в нарушение и на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията.

11

**Фактите и
оплакванията**

Жалбоподателката наследила земеделски земи в околностите на с. Рибарица, които в началото на 50-те години на миналия век били включени в ТКЗС – с. Рибарица. През 1991 г. тя поискала да ѝ бъде възстановена собствеността върху имотите. Поземлената комисия отказала да възстанови правото на собственост по отношение на два имота, тъй като върху тях били изградени кошари. След подадена от г-жа Велчева жалба, с окончателно решение от септември 2005 г. Районен съд – Тетевен приел, че върху имотите не са извършени строителни мероприятия и собствеността върху тях може да бъде възстановена в реални граници. Общинската служба по земеделие и гори (ОСЗГ) впоследствие през 2006 г. издала две решения. С първото отказала възстановяването в реални граници, тъй като имотите са били продадени на трето лице през 1995 г. и върху тях са изградени земеделски постройки. Г-жа Велчева обжалвала посоченото решение и Окръжен съд – Ловеч постановил, че то

⁶ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-155099>

противоречи на окончателното съдебно решение на РС – Тетевен от 2005 г. С решение от 18 октомври 2006 г. ОСЗГ възстановила правото на собственост на жалбоподателката върху три имота (които изглежда, че са идентични с посочените по-горе два имота). Не е ясно дали второто решение на ОСЗГ е получено от г-жа Велчева, която твърди, че окончателното съдебно решение от септември 2005 г. остава неизпълнено до момента.

Жалбоподателката, позовавайки се на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията (защита на собствеността), чл. 6 § 1 (право на справедлив съдебен процес) и чл. 13 от Конвенцията (право на ефективни правни средства за защита) се оплаква, че ОСЗГ не е изпълнила съдебното решение на Районен съд – Тетевен от 08 септември 2005 г.

Правото Съдът намира, че оплакванията на жалбоподателката следва да се разгледат по чл. 6 § 1 от Конвенцията и чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията.

ЕСПЧ на първо място посочва, че въпреки в съдебното решение на РС – Тетевен да е признато правото на жалбоподателката на възстановяване на собствеността в реални граници, за неговото изпълнение са необходими допълнителни действия от страна на ОСЗГ. Единствено решение на ОСЗГ, придружено със скица на съответния имот би могло да доведе до приключване на реституционната процедура. Съдът отбелязва, че в последното решение на ОСЗГ (от 18 октомври 2006 г.) липсва индивидуализиране на един от имотите и освен това то трябва да бъде допълнено с необходимите скици. Поради това Съдът приема, че решението на РС – Тетевен от 8 септември 2005 г. все още не е изпълнено.

ЕСПЧ отново подчертава, че „правото на достъп до съд“ би било илюзорно ако националната правна система позволява едно окончателно и обвързващо съдебно решение да остане неизпълнено в ущърб на едната страна по делото. Освен това продължителното неизпълнение на окончателно съдебно решение, което е породило „легитимно очакване“ и следователно „притежание“ по смисъла на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията, може да бъде проблемно в светлината на тази разпоредба.

В настоящия случай първоначално ОСЗГ отказва да изпълни решението на районния съд. Окръжен съд – Ловеч с решение от 4 октомври 2006 г. намира отказът на ОСЗГ за възстановяване на собствеността в реални граници, за незаконосъобразен. ЕСПЧ също заключава, че решението на ОСЗГ не отговаря на изискванията на Конвенцията, тъй като не е позволено на държавен орган да постави под въпрос заключенията в едно окончателно съдебно решение. Съдът отбелязва, че макар след 4 октомври 2006 г. властите да не са оспорвали изрично правото на жалбоподателката, те не са предприели необходимите мерки, за да изпълнят реално съдебното решение.

С оглед на гореизложеното Съдът заключава, че продължителното неизпълнение на решението на РС – Тетевен от 08 септември 2005 г. е необосновано, поради което е налице нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията.

След като посоченото решение е породило за жалбоподателката „легитимно очакване“, което може да се счете за „притежание“ по смисъла на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията, Съдът намира, че продължителното му неизпълнение е нарушило и правото ѝ да се ползва мирно от своите притежания.

По отношение на искането за справедливо обезщетение, Съдът посочва, че в настоящия случай най-подходящото обезщетение би било изпълнението на решението на РС – Тетевен от 8 септември 2005 г. тоест приключване на реституционното производство. Това би поставило жалбоподателката при обстоятелства, които в най-голяма степен съответстват на положението, в което би била ако нямаше нарушение на Конвенцията.

Поради това, Съдът намира, че въпросът за приложението на чл. 41 от Конвенцията (справедливо обезщетение) по отношение на обезщетението за имуществени и неимуществени вреди не е готов за решаване. ЕСПЧ приканва страните по делото, в рамките на четири месеца от влизането в сила на настоящото решение при условията на чл. 44 § 2 от Конвенцията, да представят своите становища по въпроса и да го уведомят при евентуално постигане на споразумение.

Съдът присъжда на жалбоподателката 2500 евро за разходи и разноски.

„Васил Христов срещу България“ **жалба № 81260/12**

Решение от 16.06.2015 г.⁷

Нарушение на чл. 3 от Конвенцията

Делото е свързано с оплаквания относно воденото наказателно производство по повод нанесена на жалбоподателя средна телесна повреда. Разглеждайки обстоятелствата по делото Съдът заключава, че държавата не е изпълнила позитивните си задължения по чл. 3 от Конвенцията, тъй като властите не са извършили своевременно, задълбочено и ефективно разследване по случая, което би могло да доведе до идентифицирането и наказването на виновните лица. Съдът припомня скорошното си заключение, че големият

⁷ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-155206>

брой дела, в които е установил нарушения на чл. 2 и чл. 3 от Конвенцията, разкриват системен проблем с ефективността на разследванията в България (виж „С.З. срещу България“, жалба № 29263/12).

Фактите и оплакванията

На 13 юни 2002 г. г-н Христов, неговият син и брат му са били нападнати и бити на автобусна спирка от група мъже с палки и метални прътове. Жалбоподателят загубил съзнание, той бил със счупен череп и траматично увреждане на мозъка (средна телесна повреда). За няколко дни бил хоспитализиран.

В деня на нападението било образувано досъдебно производство и през следващите дни жалбоподателят и другите пострадали, както и свидетели били разпитани, установени били и двама от нападателите (К.К. и Т.К.). Г-н Христов обяснил, че имал спор с единият от тях (той изкупувал охлюви, а семейството на жалбоподателя си изкарвало прехраната със събиране на охлюви).

Срещу двамата заподозрени през 2009 г. бил внесен обвинителен акт и през април 2012г. първоинстанционният съд ги признал за виновни. Присъдата обаче била отменена от въззивната инстанция през октомври 2012 г., а делото – върнато на прокуратурата, след което производството останало спряно поради неразкриване на останалите участници в побоя. Така предявеният от жалбоподателя граждански иск в рамките на наказателното производство остава неразгледан.

Жалбоподателят се оплаква от това, че продължителен период от време властите не са успели да идентифицират, разследват и осъдят извършителите на нападението. Той твърди, че целта е била изтичане на предвидената в закона давност за наказателно преследване на деянията, което би му попречило да получи справедливо обезщетение. Съдът намира, че оплакванията на жалбоподателя следва да бъдат разгледани по чл. 3 от Конвенцията (забрана на изтезанията или нечовешкото или унижително отношение).

Правото

Съдът на първо място припомня, че задължението на държавите по чл. 1 във връзка с чл. 3 от Конвенцията, изисква от тях да приемат мерки, гарантиращи, че лицата под тяхна юрисдикцията няма да бъдат подлагани на изтезания или нечовешко или унижително отношение, включително от други частни лица. При наличието на такова, чл. 3 от Конвенцията задължава властите да проведат ефективно разследване по случая.

Процесуалното задължение на държавите по чл. 3 от Конвенцията означава задължение за провеждане на задълбочено и ефективно разследване, което да може да доведе до установяването и наказването на виновните. Разследването трябва да е своевременно. В тази връзка Съдът обръща внимание на въпроси като времето, което е

било необходимо за образуване на производството, времето за първоначалното разследване и неоправданото протакане на наказателното производство, което би довело до изтичане на давността.

Разглеждайки обстоятелствата по настоящото дело, Съдът посочва, че претърпените от жалбоподателя наранявания са достигнали „прага на суровост“ по чл. 3 от Конвенцията. Той отбелязва, че властите са установили двама от участниците в нападението и не са открили останалите. Въпреки това, дори по отношение на двете установени лица наказателното производство все още е висящо. Като се има предвид, че нараняванията на жалбоподателя, претърпени през 2002 г., са квалифицирани като средна телесна повреда, давността за наказателно преследване е 10 години. Съдът посочва, че по отношение на неустановените нападатели не са предприемани каквито и да е действия по разследване, които да прекъснат давността, поради което счита, че вече не съществува реална възможност за провеждане на разследване срещу тях, дори и да бъдат разкрити.

Въз основа на документите, с които разполага, Съдът е готов да приеме, че за това положение отговорност носят компетентните органи. В началото на разследването те не са се опитали да установят и разпитат очевидците на нападението, за които жалбоподателят и другите пострадали са говорили. Нито пък е проведено разпознаване на лица. Съдът отбелязва и заключението на Районен съд – Оряхово, че не е направено всичко необходимо, за да се издирят извършителите. По отношение на периода след 2006 г. Съдът посочва, че не са му предоставени документи, които да подкрепят твърдението, че властите все още издирват нападателите.

Поради това Съдът заключава, че властите не са положили достатъчни усилия да установят всички участници в нападението срещу жалбоподателя, което е довело до изтичане на давността за наказателно преследване спрямо част от тях. Следователно не е извършено задълбочено и ефективно разследване, което би могло да доведе до идентифицирането и наказването на виновните.

Въпреки че наказателното преследване срещу К.К. и Т.К. на теория все още е възможно, Съдът посочва, че наказателното производство вече е продължило повече от 13 години като понастоящем е на досъдебна фаза.

Съдът изразява съмнение доколко е обосновано решението делото да бъде върнато на прокуратурата поради това, че не са установени останалите нападатели, тъй като към октомври 2012 г. вече е изтекла давността за наказателното им преследване. Това е довело до застои в производството срещу К.К. и Т.К. Съдът намира, че наказателното производство срещу тях е било забавено прекомерно по вина на компетентните органи. Следователно държавата не е спазила процесуалното си задължение да проведе своевременно разследване на инцидента. Съдът критикува факта, че гражданският иск на жалбоподателя, предявен в рамките на наказателното

производство, е останал неразгледан. Той посочва, че жалбоподателят не може да бъде държан отговорен за своя избор да предяви граждански иск в рамките на наказателното производство.

На последно място, Съдът се позовава на скорошното заключение, че големият брой дела, в които е установил нарушения на чл. 2 (право на живот) и чл. 3 от Конвенцията, разкриват системен проблем с ефективността на разследванията в България (виж „С.З. срещу България“, жалба № 29263/12, §§ 54-58).

С оглед на всичко изложено, Съдът приеме, че ответната държава не е изпълнила позитивните си задължения по чл. 3 от Конвенцията и е налице нарушение на тази разпоредба.

**„Андреасен срещу
Великобритания и 26 други
държави-членки на ЕС“
жалба № 28827/11**

Решение по допустимост от 31.03.2015 г.⁸

*Жалбоподателката повдига оплаквания по чл. 6 § 1 от Конвенцията във връзка с проведеното срещу нея дисциплинарно производство, в резултат на което е била освободена от длъжността Директор за изпълнение на бюджета и Главен счетоводител. Съдът обявява за явно необосновано оплакването на жалбоподателката за нарушаване на правото ѝ на достъп до съд. Останалите оплаквания Съдът намира за недопустими *ratione personae*.*

Фактите и оплакванията Жалбоподателката, г-жа Марта Андреасен, е испански гражданин. На 19 януари 2000 г. Европейския Парламент приел резолюция, критикуваща счетоводната практика на Европейската комисия и приканваща я да реформира системата си за счетоводна отчетност.

Европейската комисия впоследствие назначила жалбоподателката на длъжността Директор за изпълнение на бюджета и Главен счетоводител. Тя трябвало да подготви и представи меморандум за модернизиране на счетоводната система на Комисията. По време на среща на Директорите от Генерална дирекция

⁸ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-154210>

бюджет, Генералния директор по бюджета М. изразил недоволство от проекта на меморандума, подготвен от жалбоподателката.

Впоследствие тя няколко пъти писала до С., оплаквайки се от бездействие от страна на М., както и предоставяйки информация за ненадеждността на системата. Жалбоподателката писала и на Председателя и двамата Заместник-председатели на Комисията, на членове на Европейския парламент, както и на Европейската сметна палата.

На 2 юли 2002 г. един от Заместник-председателите на Комисията (К.) информирала жалбоподателката, че срещу нея ще бъде образувано дисциплинарно производство, тъй като поведението ѝ противоречало на задълженията на служителите да демонстрират сътрудничество и лоялност към организацията.

С решение от 10 септември 2004 г. назначеният Дисциплинарен съвет намерил, че всички твърдения срещу жалбоподателката са доказани и препоръчал тя да бъде отстранена от заеманата позиция. На 12 ноември 2004 г. жалбоподателката подала жалба на основание чл. 90, ал. 2 от Правилника за длъжностните лица на ЕС до назначаващия орган. Жалбата била отхвърлена.

На 6 юни г-жа Андреасен подала жалба до Съда на публичната служба. С решение от 8 ноември 2007 г. съдът посочил, че обхвата на проверката е ограничен до установяването дали приетите от дисциплинарния съвет факти са верни и дали е налице очевидна грешка при тяхната преценка. В случая не е намерена такава. Той заключил, че дисциплинарният съвет е преценил всички релевантни обстоятелства като е приел, че освобождаването от позицията е подходяща санкция. Г-жа Андреасен подала жалба пред Общия съд, която била отхвърлена.

Жалбоподателката се оплаква от намеса в правото ѝ на достъп до съд поради това, че държавите-членки на ЕС не са транспонирали Конвенцията за прекратяване на трудовите правоотношения. Тя се оплаква и от това, че продължителността на дисциплинарното производство е била прекомерна. Жалбоподателката твърди още, че дисциплинарното производство не е разгледано публично от независим и безпристрастен съд, а компетентността на Съда на публичната служба и Общия съд била ограничена до въпроса дали нейното уволнение не е очевидно непропорционално.

Правото По отношение на оплакването на жалбоподателката за нарушаването на правото ѝ на достъп до съд, ЕСПЧ посочва, че тя е можела да обжалва уволнението си пред органите на Съда на ЕС. ЕСПЧ намира, че Съда на публичната служба и Общия съд са упражнили адекватен съдебен контрол за целите на чл. 6 § 1 от Конвенцията.

Съдът намира посоченото оплакване за явно необоснована по смисъла на чл. 35 § 3 (а) от Конвенцията.

Съдът намира, че оплакванията на жалбоподателката относно дисциплинарното производство следва да бъдат разгледани по чл. 6 § 1 от Конвенцията (право на справедлив съдебен процес).

Съгласно чл. 1 от Конвенцията (задължение за зачитане на правата на човека) държавите трябва да осигурят описаните в Конвенцията права и свободи на всяко лице под тяхна „юрисдикция“. Упражняването на юрисдикция е необходимо условие, за да може държавата да бъде държана отговорна за действия и бездействия, които са довели до нарушаване на правата и свободите, определени в Конвенцията.

В настоящия случай, по-голямата част от оплакванията на жалбоподателката са насочени към дисциплинарната процедура, приложима за длъжностните лица на ЕС. Те трябва да бъдат разгледани в съответствие с принципите, които ЕСПЧ е развил по дела, свързани с определяне дали държавите могат да бъдат държани отговорни по Конвенцията за действия и бездействия, произтичащи от членството им в друга организация. Съдът посочва изводите си по делата „Bosphorus Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi v. Ireland“ (жалба № 45036/98, §§ 152-156), „Behrami and Behrami v. France“ (жалба № 71412/01), „Saramati v. France, Germany and Norway“ (жалба № 78166/01), „Boivin v. 34 Member States of the Council of Europe“ (жалба № 73250/01), „Connolly v. 15 Member States of the European Union“ (жалба № 73274/01), „Gasparini v. Italy and Belgium“ (жалба № 10750/03), „Beygo v. 46 Member States of the Council of Europe“ (жалба № 36099/06) и „Perez v. Germany“ (жалба № 15521/08).

В настоящия случай Съдът не счита, че жалбоподателката се е оплакала по същество, че са налице очевидни недостатъци в производството по обжалване или че предоставяйки правомощия на организацията, държавите-членки не са спазили задълженията си по Конвенцията поради липсата на „равностойна“ система за защита на правата на човека. Жалбоподателката не посочва конкретно действие или бездействие от страна на държавите-членки или техни органи, за които биха могли да бъдат държани отговорни по Конвенцията.

Оплакванията на жалбоподателката са насочени към решението на Дисциплинарния съвет и пропорционалността на дисциплинарната мярка. Това решение е взето от международен орган извън юрисдикцията на ответните държави и не са налице действия или бездействия, които могат да ангажират отговорността на държавите по Конвенцията. Поради това Съдът намира оплакванията на жалбоподателката за недопустими *ratione personae*.

Съдът отбелязва, че дори оплакванията да бяха допустими *ratione personae*, решението на Дисциплинарния съвет за уволнение на жалбоподателката е подлежало на съдебен контрол, чиито обхват отговаря на изискванията на чл. 6 § 1 от Конвенцията.

Според ЕСПЧ Съда на публичната служба и Общия съд на ЕС са обсъдили всички аргументи, повдигнати от жалбоподателката и отхвърлянето на всеки от тях е било подробно мотивирано.

Приятелски споразумения и едностранни декларации

Съдът одобри едностранната декларация на правителството по жалба № 7456/06 („Терзиева и Аврамова срещу България“⁹) и на основание чл. 37, § 1, с) от Конвенцията реши да я заличи от списъка на делата.

---

⁹ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-156125>

